

Praten over behandelwensen en -grenzen

www.nwz.nl

Inhoud

Voor wie is deze folder?	3
Wat is een behandelbeperking?	3
Waarom praten over behandelbeperkingen?	5
Hoe begint u een gesprek over behandelbeperkingen?	5
Wie besluit tot een behandelbeperking?	7
Wat gebeurt er met de afspraken?	8
Meer informatie	8
Uw vragen	10

Bent u ziek of heeft u klachten? Dan gaat u naar de huisarts of specialist. U wilt beter worden of minder last hebben van de klachten. De arts bepaalt samen met u wat de beste behandeling is, wat er mogelijk en niet mogelijk is. U kunt zelf bepalen of u grenzen stelt aan de behandeling. En welke grenzen dat zijn. Dat is uw goed recht als patiënt. Behandelwensen en behandelgrenzen: daarover gaat het bij behandelbeperkingen. Deze folder vertelt u er meer over.

■ **Voor wie is deze folder?**

Het is belangrijk om op tijd na te denken over behandelbeperkingen. Wat wilt u nog wel, en wat misschien niet (meer)? Het onderwerp ‘behandelbeperkingen’ kan moeilijk zijn voor u en uw naasten, maar ook voor uw zorgverleners. Met deze folder bent u goed voorbereid op een gesprek over behandelbeperkingen. Lees hem goed door en praat erover met uw arts en met uw naasten.

Deze folder is bedoeld voor wilsbekwame volwassenen. Wilsbekwaam betekent dat iemand voor zichzelf kan overzien wat de gevolgen zijn van een bepaalde beslissing. U weet dus wat u wilt en waarvoor u kiest.

■ **Wat is een behandelbeperking?**

Bij een ernstige ziekte is soms een zware behandeling nodig. U kunt zich afvragen: wil ik die behandeling wel? Het afzien van een bepaalde behandeling noemen we een ‘behandelbeperking’. U kunt zelf kiezen voor een behandelbeperking. Maar uw arts kan dat ook bijvoorbeeld als de behandeling medisch niet meer zinvol is.

Welke behandelbeperkingen zijn er?

Hieronder staan de belangrijkste behandelbeperkingen:

- niet reanimeren: reanimeren is een poging om de bloedsomloop en de ademhaling weer te herstellen. In Noordwest wordt iedereen gereanimeerd tenzij:
 - u heeft aangegeven dit niet te willen;
 - de arts in overleg met u op basis van risico's en uw gezondheidssituatie een niet reanimeerbeleid heeft vastgesteld
 - uw behandelend arts het reanimeren bij u niet medisch zinvol vindt.Meer informatie over dit onderwerp vindt u in onze brochure 'Wel of niet reanimeren in Noordwest'. Deze brochure is te vinden in onze folderrekken bij de ingangen en op www.nwz.nl/patientenfolders
- niet beademen: een beademingsmachine neemt dan niet kunstmatig de ademhaling over. Beademen gebeurt op de IC (intensive care) en MC (medium care)
- niet naar IC/MC (intensive en medium care): geen opname op de intensive care voor intensieve zorg, bijvoorbeeld voor ondersteuning van de bloeddruk of kunstmatige beademing
- niet naar CCU (hartbewaking): geen opname op de afdeling hartbewaking voor bewaking van het hartritme
- geen dialyse: geen vervanging van de nierfunctie
- geen operaties
- geen bloedproducten: geen toediening van rode bloedcellen of bloedplaatjes
- geen antibiotica: geen behandeling van bacteriële infecties
- geen sondevoeding: geen toediening van kunstmatige voeding via een (maag)sonde
- geen invasieve diagnostiek: geen nieuwe onderzoeken die belastend zijn voor u
- geen ziekenhuisopnames
- geen verdere behandeling: het stoppen van alle behandelingen, behalve behandelingen die gericht zijn op comfort, zoals bestrijding van pijn en benauwdheid. Het gaat hier niet om actieve levensbeëindiging (euthanasie)

■ **Waarom praten over behandelbeperkingen?**

U heeft altijd het recht om aan te geven dat u met uw arts over behandelbeperkingen wilt praten. Met uw eigen arts kunt u de voors en tegens van de behandeling rustig op een rij zetten. En duidelijk maken waar voor u de grens ligt. Ook de emotionele kant kan dan besproken worden. Doe dit tijdig. Als u plotseling ziek wordt, lukt dat soms niet. Bijvoorbeeld als u op de spoedeisende hulp belandt, met onbekende artsen om u heen. Dan is het moeilijk om duidelijk te maken wat uw wensen zijn.

“Een bezoek aan de SEH komt meestal onverwacht. Dan ben je emotioneel, bang of in de war. Ik ben blij dat ik van tevoren met mijn arts besproken heb wat ik wel en niet wil. Toen kon ik er nog rustig over nadenken en het met mijn kinderen bespreken. Mocht mij iets overkomen, dan weten ze alvast precies wat ik wel en niet wil.”

Wanneer praat u over behandelbeperkingen?

Als u tijdig spreekt over behandelbeperkingen, heeft u meestal de tijd om er goed over na te denken. U bepaalt zelf wat u een geschikt moment vindt. Maar ook uw specialist in ons ziekenhuis kan het initiatief nemen om met u over behandelbeperkingen te praten. Verder kan uw huisarts met u het gesprek aangaan. Het kan ook uw verpleeghuisarts zijn (specialist ouderengeneeskunde), als u in een verpleeg- of verzorgingshuis woont.

■ **Hoe begint u een gesprek over behandelbeperkingen?**

Om samen met uw arts te kunnen praten over behandelbeperkingen, moet u 2 dingen weten:

- u moet weten wat er mogelijk is en wat niet (meer)
- u moet weten wat uw wensen zijn en wat u belangrijk vindt

Uw arts kan u vertellen wat de mogelijkheden in uw situatie zijn. Dit kunt u ook zelf aan uw arts vragen. De '3 goede vragen' helpen daarbij. Hierdoor kunt u samen tot een goede beslissing komen. Deze vragen zijn:

1. wat zijn mijn mogelijkheden?
2. wat zijn de voordelen en nadelen van die mogelijkheden?
3. wat betekent dat in mijn situatie?

Meer informatie over de vragen vindt u op www.3goedevragen.nl.

Weten wat uw wensen zijn?

Het kan lastig zijn om te bepalen wat uw wensen zijn en waar uw grenzen liggen. Die liggen bij iedereen weer anders en kunnen ook veranderen in de loop van de tijd. Samen met uw arts kunt u een beslissing nemen die het beste bij u past.

U kunt ook gebruik maken van de website 'Wat ertoe doet' (watertoedoet.info). Deze website is gemaakt door de Harteraad voor hartpatiënten, maar is ook handig voor mensen zonder hartklachten. Het helpt u onder woorden te brengen wat u belangrijk vindt in het leven.

Uw gesprek opnemen

Tijdens het gesprek over behandelbeperkingen met uw zorgverlener komt vaak veel aan de orde. Zo veel dat u misschien niet alle informatie onthoudt. U kunt dan het gesprek opnemen, bijvoorbeeld met uw mobiel. Geef dit dan door aan uw zorgverlener. Ook is het handig dat u iemand meeneemt: 2 horen meer dan 1!

Let wel: u mag **absoluut geen** geluidsopname verspreiden of publiekelijk delen, bijvoorbeeld via sociale media. Hiervoor moet u altijd toestemming vragen aan uw zorgverlener, dit geldt ook voor beeldopnames. Meer informatie hierover vindt u op nwz.nl/consult.

“Ik vond het wel even schrikken toen mijn arts over behandelbeperkingen begon. Maar toen ze uitlegde dat je er op tijd over moet nadenken, dat ze dit bij iedereen vraagt, en dat het niet betekent dat ze mij had opgegeven, was ik wel blij om dit gesprek te voeren. Je denkt er liever niet over na natuurlijk, maar ik ben wel opgelucht dat er nu duidelijke afspraken zijn. En als ik mij bedenk of er andere veranderingen zijn dan kan ik gewoon weer met haar gaan praten”.

■ **Wie besluit tot een behandelbeperking?**

- **uzelf:** als u niet wilt dat bepaalde handelingen worden toegepast. Bespreek dit altijd met uw arts. Bijvoorbeeld vanwege een bepaalde religie/levensbeschouwing of omdat u geen belastende handelingen (meer) wilt ondergaan. Ook kan de best haalbare uitkomst van een behandeling voor u niet aanvaardbaar zijn. Bijvoorbeeld als er een grote kans is op blijvende schade of omdat er geen uitzicht is op volledig herstel of herstel dat voor u acceptabel is. Samen met uw arts kunt u afspraken maken over uw behandeling
- **uw arts:** sommige patiënten zijn zo ziek of verzwakt, dat bepaalde behandelingen zoals reanimatie of behandeling op de intensive care geen kans van slagen meer hebben en daarom medisch niet zinvol zijn. De arts zal de behandeling dan niet uitvoeren, ook als u dat vooraf wel had gewild. Zoveel als mogelijk bespreekt uw arts de behandelgrenzen vooraf met u en legt hij dit vast in uw medisch dossier

Wat wilt u vastleggen?

U kunt het zelf zeggen of u een behandelbeperking wilt laten vastleggen in uw dossier. Afspraken over de behandelbeperking kunt u herzien en opnieuw bespreken met uw arts. Bijvoorbeeld als uw gezondheidstoestand achteruit gaat of als u andere wensen heeft gekregen. Daarnaast kunt u de afspraken ook zelf vastleggen in een wilsverklaring. Daarvan moet u een kopie aan uw arts(en) geven en deze regelmatig met uw handtekening bevestigen. Meer informatie vindt u in de Noordwest-folder ‘Uw rechten bij wilsverklaringen’.

“Ik ben 92 en heb een goed leven gehad. Als mijn hart er mee op zou houden dan is het voor mij duidelijk: aan mijn lijf geen polonaise. Ik wil gewoon rustig kunnen sterven in mijn eigen bed met mijn familie om me heen. En alsjeblieft geen toeters en bellen.”

“Ik ben 80-plus en wil bij een hartstilstand gereanimeerd worden. Ik hou van het leven en wil nog een poosje hier blijven.”

■ **Wat gebeurt er met de afspraken?**

De afspraken worden vastgelegd in uw dossier. Dit kan in het ziekenhuis zijn, in het verpleeghuis of bij de huisarts. Vaak zorgen er verschillende mensen voor u als u ziek bent. Het is belangrijk dat ook andere zorgverleners de afspraken kennen. Ziekenhuizen en (verpleeg)huisartsen brengen elkaar vaak op de hoogte, maar vertel het zelf ook aan uw andere zorgverleners.

■ **Meer informatie**

Noordwest heeft nog andere brochures over behandelbeperkingen met de titel:

- ‘Spreek op tijd over uw levenseinde’
- ‘Uw rechten bij wilsverklaringen’
- ‘Wel of niet reanimeren in Noordwest’
- ‘COP-zorg, consultteam ondersteunende en palliatieve zorg’

Deze folders vindt u op www.nwz.nl/patientenfolders op in onze folderrekken bij de ingang.

Consultteam Ondersteunende en Palliatieve zorg (COP-zorg)

In het ziekenhuis kan het Consultteam Ondersteunende en palliatieve zorg ingeschakeld worden. Het team bestaat uit diverse medisch specialisten, verpleegkundig specialisten en andere disciplines. Zij begeleiden patiënten met een ongeneeslijke of levensbedreigende ziekte of aandoening bij lichamelijke, psychische, sociale problemen en (levens) vraagstukken. Hierbij kunt u bijvoorbeeld denken aan:

- bestrijden van pijn, kortademigheid, misselijkheid, angst, vermoeidheid en/of obstipatie bij de behandeling van ziektes
- ondersteuning bij het nemen van belangrijke beslissingen rond doorgaan, stoppen of afzien van behandelingen

Het team kan ingeschakeld worden ook op het moment dat er nog geen klachten zijn en u bijvoorbeeld nog een behandeling ondergaat die levensverlengend is. U bent dan zo goed mogelijk voorbereid bent op de toekomst. Uw arts kan een consult voor u aanvragen.

Landelijke websites

Op internet is veel informatie te vinden die u verder kan helpen. Een aantal nuttige websites zijn:

- www.3goedevragen.nl: voor hulp bij het voorbereiden van het gesprek met uw arts
- www.begineengoesprek.nl: tips en middelen die u helpen bij samen beslissen met uw arts. De website is er niet alleen voor patiënten, maar ook voor artsen
- watertoedoet.info: met een korte test krijgt u een overzicht van wat u wilt met uw gezondheid
- www.thuisarts.nl/levenseinde: stellingen over uw situatie met duidelijke uitleg per stelling en informatie over niet reanimeren
- www.palliatief.nl: website van Agora, een organisatie voor een palliatieve benadering in zorg en welzijn. Praktische informatie en persoonlijke ervaringen van mensen
- www.alsjienietmeerbetenwordt.nl: lotgenotenverlichting over de laatste

levensfase

- KWF brochures ‘Kanker...als je weet dat je niet meer beter wordt’ en ‘kanker...als de dood dichtbij is’. Deze zijn te bestellen op www.kwf.nl, klik op Kanker voor de bestelknop
- www.patiëntenfederatie.nl/themas/wilsverklaring: informatie over wat een wilsverklaring is en hoe u een wilsverklaring kunt opstellen.
- www.nietreanimerenpenning.nl: op deze website van de Patiëntenfederatie Nederland kunt u de niet-reanimeren penning bestellen

■ Uw vragen

Hebt u na het lezen van de folder nog vragen over dit onderwerp? Stel uw vragen aan de arts die u behandelt.

■ Notities

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Noordwest Ziekenhuisgroep

Postbus 501

1800 AM Alkmaar

www.nwz.nl

tel 072 - 548 4444

Colofon

Redactie algemeen
communicatie

Druk Ricoh

Bestelnummer 282333

Op alle onderzoeken en behandelingen van Noordwest Ziekenhuisgroep zijn de algemene voorwaarden van Noordwest Ziekenhuisgroep van toepassing, zie www.nwz.nl